

5. Черноус Т. Ю., Каламаж В. О. Тілесно-руховий чинник музичного впливу на рефлексивний компонент емоційного інтелекту (на прикладі майбутніх учителів початкових класів). Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. 2022. Випуск 12. С. 130–137.

В. Шарандак,

здобувач ОС «магістр»

Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського

V. Sharandak,

master's student,

Vinnitsia Mykhailo Kotsubynsky
State Pedagogical University

ЗАЛУЧЕННЯ ДО МИСТЕЦЬКОГО АСПЕКТУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЧЕРЕЗ ІГРОВІ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ

INVOLVING THE ARTISTIC ASPECT OF EARLY SCHOOL CHILDREN THROUGH GAME ART AND PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES

***Анотація.** У статті обґрунтовано необхідність використання художньо-педагогічних технологій на уроках образотворчого мистецтва. Розкритті ігрових художньо-педагогічних технологій в мистецькому аспекті та організації роботи з ними.*

***Abstract.** The article substantiates the necessity of using artistic and pedagogical technologies in fine art lessons. Disclosure of game artistic and pedagogical technologies in the artistic aspect and organization of work with them.*

***Ключові слова:** урок, художньо-педагогічні технології, технології, гра, мистецтво.*

***Key words:** lesson, artistic and pedagogical technologies, technologies, game, art.*

Діти в епоху технологій та стрімкої науки мають низьке бажання навчатися. Вони хочуть спілкуватися з друзями, займатись своїм хобі і що ще більш важливо для них залипати в телефон чи комп'ютер. Школа ж потребує від дітей того чого дітям важко дати в такому юному віці. Освітній процес хоче зробити з дітей самостійних, рішучих та творчих людей які ще й будуть активно виражати свою думку та позицію. А що до бажання самих дітей вчитись? Діти наразі так втомлені одним і тим самим процесом уроку, що навіть і тривога для них стає спасінням від нудьги. Молодший шкільний вік – це вік розквіту та початку більш серйозних дій та самостійності дитини. Також в ньому формуються всі основні засади естетичного світосприйняття та уяви дітей. Тож прекрасно в цей час залучати дітлахів до творчості.

Зацікавленість- ось головна структура уроку яка може перерости за певних умов в стійкий та пізнавальний інтерес дітлахів до знань та певної діяльності.

Залучити учнів до самостійної, творчої та активної діяльності є основним завданням сучасного педагога. На уроках мистецтва здається, що нема нічого складного, але це лиш на перший погляд. На цих уроках діти співають пісні які вибирає програма НУШ та малює теми які теж є обов'язковими в цій програмі. З однієї сторони це правильно, але інколи так хочеться зробити щось від душі, а не як робот. Тому, завдяки викликанню стійкого інтересу та вносячи в урок щось цікаве від своєї душі ми зможемо сформувати освічену творчу особистість. Мистецтво - є відтворенням душі, а не просто якоюсь технікою яку завчили. Для того щоб діти змогли передати через пісню, ліпку, малюнок свої почуття, свої емоції та ставлення до оточуючого світу потрібно щоб було натхнення, адже художник без музи просто ніхто. Саме для натхнення та зацікавленості вчитель має спробувати знайти різні шляхи та підходи до проведення уроку та налаштування дітей на художню діяльність. На допомогу йому придуть Художньо-педагогічні технології.

Знання про майстерність, цікавий термін чи не так, а вся справа в тім що він означає «технологія» та прибув до нас з Греції. Він увійшов в педагогічну практику як необхідність обґрунтування закономірностей пошуку методів і засобів які будуть оптимальні на даний період часу для організації навчально-виховного процесу впливу на особистість який буде цілеспрямований майстерністю педагога та науково обґрунтований. Технологія складається з двох слів «Технос» та «Логос» кожне з яких мають своє значення «технос»- мистецтво, майстерність, «логос»- наука, вчення. В сучасних реаліях освітніх технологій можна сказати що фокусується всі сили та арсенал вчителя. Це авторські, зарубіжні, вітчизняні технології які є найпоширенішими. На сьогоднішній день Художньо-педагогічні технології мають в своєму арсеналі цілий багаж наукових досліджень та аналізу.

Ігрові художньо-педагогічні технології є важливим структурним компонентом уроку та освіти, на це вказує аналіз психолого-педагогічної літератури. (О.Савченко, І.Дмитрик, С.Гончаренко, Г.Селевко, І.Бех, Н.Шуркова, О.Пехота, В.Безпалько, М.Кларін, С.Подмазін, А.Нісімчук, В.Рибалка)

Мета статті полягає в розкритті ігрових художньо-педагогічних технологій в мистецькому аспекті.

Зворотній зв'язок дуже важлива структурна одиниця будь якої справи та відносин. Він потрібний не тільки вчителю, але і учню. Завдяки ньому дві підсистеми (вчитель –учні) працюють злагоджено та розуміють один одного. Педагогічна технологія є основою цього взаємозв'язку, адже саме вона управляє цілісними і складними системами – навчальною діяльністю учнів. Гнучке управління це не авторитарне жорстке керування яке може вам здатись з першого погляду. [1,с.10]

Інтеграційний спосіб організації навчально-виховного процесу дітей який спрямований на системне планування та управління вирішенням педагогічних проблем, оптимальне досягнення виховних і дидактичних цілей і є Художньо-педагогічним технологіями. Цей спосіб надає розгорнуту та основну структуру дидактичних технологій:

а- основа концептуальна

б- частина навчання яка характеризується змістом: мета навчання –конкретна та загальна; зміст навчального матеріалу; частина процесуальна –процес технологічний; форми та методи навчальної діяльності учнів; організація навчального процесу.

Роблячи акцент на процесуальному аспекті ми можемо зрозуміти, що вся ця загальнотеоретична інформація в педагогіці мистецтва стосується технологічної сторони навчання та виховання. Але необхідно пам'ятати та знати, що поєднання методів прийомів, педагогічних технологій мають відповідати меті мистецької освіти, змісту теми, цілям, завданням, драматургії уроку, рівню підготовленості учнів. Це є дуже важливим при використанні різних педагогічних технологій. [3, с.15]

Відомий педагог А. Макаренко стверджував: «Яка дитина в грі, така вона здебільшого буде в праці». Тож насамперед дитина виховується в грі, на уроках які є нестандартними під час вивчення, повторення, закріплення матеріалу.[2,с22]

Гра і мистецтво... зовсім різні слова але на перший погляд. Що може бути спільного в словах які мало знайомі одне з одним. Але акторське, музичне виконавство є частиною мистецтва, чому тоді його називають грою. Ф Шиллер – німецький поет написав педагогічну працю «листи про естетичне виховання» це було в кінці ХУІІІ ст. Саме в цей час філософи почали цікавитися та думати над зближенням мистецтва та гри що в них є спорідненого. В теорії естетичного виховання Шиллера є така голова теза : шлях до свободи пролягає через красу , а суть останньої- в грі.[2, с.31 Німецький драматург вважав що через гру можливий розвиток творчого потенціалу, що гра є дійство, в якому особа вільно та легко розкриває свої справжні сили та утверджується як той самий творець вищої невідомої нам реальності.

Гра це справжня школа соціалізації та соціального досвіду. Це не імітація життя, це і є саме життя. Це така творча дія яка відбувається неначе не в реальному житті, а в світі казковому, фантазійному. На таких імітаційно-ігрових заняттях діти вчаться за допомогою цього казкового світу співпричетності ,співпереживанню через контакти та стосунки. Дитина в стані гри не розділяє світ на реальне та «придумане», тому що це така природа гри синкретична та міфологічна. За допомогою гри дитина приймає рішення самостійно, вона вибирає шлях природнього пізнання- інтуїтивного відкриття, це є ля учнів « рефлекс свободи».

«Синдром дитини що не дограла» до чого може бути цей синдром. Він виникає внаслідок дефіциту гри в дитинстві, тому що гра залишається фундаментальною людською потребою. Психологи стверджують що початок навчання в школі завдає великого стресу тому ,що за межами навчання залишилась гра те що так необхідно дітям молодшого шкільного віку, це і може потім викликати цей синдром.Художньо-ігрове моделювання змісту інтегрованих уроків стає важливим фактором саморозвитку та естетичного розвитку дитини. Це дозволяє нам використовувати такі різні ігрові форми як : хореографічні (танцювальні пісні-ігри, пластичне інтонування, хореографічні фантазії), театралізовані (інсценізації, пантоміміка, розгорнуті драматизації, імітаційні лялькові діалоги).Ці прийоми та методи зможуть доповнити композицію інтегрованого уроку і збагатити його. Також якщо по всім методичним

вимогам сценарій зроблено правильно тоді вчитель зможе активізувати знання учнів за допомогою різних педагогічних ситуацій щоб їхні художні здібності та можливості проявились. [4,с.32]

Структура гри:

1. Наявність об'єкта ігрового моделювання, загальної мети (вибір теми, маршруту, станцій).

2. Підготовчий етап.

3. Розподіл класу на групи, ролей між учасниками гри.

3. Взаємодія учасників гри.

4. Підбиття підсумку, індивідуальна, групова, колективна оцінка діяльності (самооцінка). З'ясовується, що не вдалося зробити і чому.[4,с.35]

Підвищений емоційний стан та велика рухова активність є те, що впливає позитивно в ігровій діяльності, ці риси є характерними для дітей молодшого шкільного віку. Ігрова діяльність поєднує в собі комунікативну, трудову, навчальну ігрову складові Під час організації гри потрібно знати :

1. Тривалість гри (не може бути занадто довгою, а також короткою) том що увага дитини дуже не стійка. Варіант: організація серії ігор з продовженням протягом семестру, навіть навчального року.

2. Залучення всіх дітей з класу також можна залучити і батьків.

3. Розподіл різних функцій та ролей дітям . Вчитель також може виконувати різні ролі.На уроках мистецтва можуть знайти своє місце всі наведені види ігор.

Різні ігри та вправи зможуть навчити дитину вчитись сприймати та охарактеризувати різні твори образотворчого мистецтва, глибше і тонше зрозуміти його, перевірити свої знання та застосовувати кмітливність на уроках. Також на урок образотворчого мистецтва потрібні і рухливі ігри вони зможуть трохи підбадьорити дітей , а вчитель повинен добирати не спортивні ігри. а більш музично-хореографічні. Навчальні ж ігри на уроках образотворчого мистецтва розвивають у дітей творчі здібності, спостережливість, організаторські здібності ,пізнавальну ініціативу, увагу, пам'ять, мислення, комунікативність, самостійність.

Є такі цікаві художньо-конструкторські ігри : Дизайн-фірма “Чарівна флористика” (декоративні роботи з природних матеріалів), “Кіностудія” (“розкадровка” мальованого мультфільму), “Дитяче книжкове видавництво” (колективне створення книжки-маляти з розподілом художньо-професійних функцій), “Фабрика дитячої іграшки” або “Театральне ательє з пошиття лялькових костюмів” (виготовлення іграшок із різних матеріалів, одягу та аксесуарів для них), “.

Є ще такі види ігор на уроках образотворчого мистецтва : «Загадкові кола», Кросворди, криптограми, шифрограми; «Знайди пари», «Образотворче лото», «Від рами до рами», «Четвертий зайвий», «Завершити ряд», «Автор – картина», «Перевертанки», «Розсипані картки», «Який орнамент?» та інші...

Отже, в сучасному світі використання ігрових художньо-педагогічних технологій є актуальним на даний час. Завдяки ним є можливість розкриття творчого потенціал дитини та більш високий рівень зацікавленості на уроці.

Література

1. Ахунова Л. Навчаємося граючись : ігрові технології в молодшому шкільному віці.
2. Початкова освіта. 2020. № 15-16. С. 8-13.
3. Бондар Ю. Модель формування творчих умінь в учнів початкової школи з використанням інтерактивних технологій . Area Nauki. 2020. № 1 (7). С. 5–13
4. Кононенко. Ж Сучасні освітні технології. Усе для роботи. 2016. № 15/16. С.4-31.
5. Педагогіка: методичні рекомендації до комплексного державного екзамену для студ. ОКР "спеціаліст". (спец.: 701010201 "Початкова освіта") / авт. кол.: Г. С. Тарасенко, О. В. Грушко, Г. Г. Кіт. Вінниця : ВДПУ, 2012. 117 с.
6. Чепіль, М. Педагогічні технології : навчальний посібник / М. М. Чепіль, Н. З. Дудник. К. : Академвидав, 2012. 224 с.

Т. Шаталюк,

здобувач ОС «магістр»

Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського

T. Shatalyuk,

master's student,

Vinnitsia Mykhailo Kotsubynsky
State Pedagogical University

ОСОБЛИВОСТІ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

FEATURES OF AESTHETIC EDUCATION OF CHILDREN OF MIDDLE SCHOOL AGE

***Анотація.** В статті розглянуто особливості естетичного виховання дітей середнього шкільного віку, зокрема послідовне формування у дітей естетичного ставлення до життя, розвиток сприймання і розуміння прекрасного у мистецтві, природі, взаєминах людей, художніх потреб і здатності до художньої творчості.*

***Abstract.** The article examines the peculiarities of aesthetic education of children of secondary school age, in particular, the consistent formation of children's aesthetic attitude to life, the development of perception and understanding of the beautiful in art, nature, human relationships, artistic needs and the ability for artistic creativity.*

***Ключові слова:** естетичне виховання, естетичне ставлення до життя, мистецька освіта, середній дошкільний вік, художня творчість.*

***Key words:** aesthetic education, aesthetic attitude to life, art education, middle preschool age, artistic creativity.*

У житті людини краса завжди нерозривно пов'язана з душею людини, її повсякденною працею, поведінкою, зовнішністю та мовою. Отже, творча душа людини, людства взагалі, українського народу, створила шедеври світового мистецтва, з метою виховання в дітей почуття прекрасного. А прекрасне починається ще від